

Is er verschil in arbeidsdruk tussen een gangbaar melkveebedrijf met 80 melkkoeien en een biologisch melkveebedrijf met 80 melkkoeien? Kan onderbouwd worden dat de NGE-norm voor biologische koeien hoger is dan de gangbare NGE-norm van 1,27 voor melkkoeien?

Antwoord :

Het is moeilijk om zomaar de benodigde arbeid voor een biologisch bedrijf met 80 koeien te vergelijken met dat van een gangbaar bedrijf met 80 koeien. Voor kostprijsberekeningen van biologische melk hebben we ingeschat dat er in een biologische bedrijfsvoering 2 uur extra arbeid per koe per jaar nodig is, plus 5 uur extra per hectare per jaar. Dit is gebaseerd op ervaringen uit de praktijk en geschatte tijdsbesteding op Aver Heino tijdens de omschakeling. Om hoeveel uur het voor een bepaald bedrijf precies gaat is niet te zeggen en sterk afhankelijk van bijvoorbeeld de bedrijfsgrootte (hectares) of hoeveel werk wordt uitbesteed. Uit LEI-boekhoudingen in Bioveem blijkt dat er binnen deze groep van biologische melkveebedrijven grote spreiding bestaat in eigen arbeidsinzet. In 2000 varieerde dit van 10 tot 30 Eurocent per liter (Zaalmink, Praktijkonderzoek Veehouderij RSP, juni 2001).

Het LEI berekent geen biologische nge-normen voor diersoorten of gewassen. Het kan wel, maar dan zal er expliciet opdracht toe gegeven moeten worden. Daarentegen kunt u het voor melkvee wel enigszins afleiden uit de bedrijfseconomische resultaten van de melkveehouderij. Via www.lei.nl/Publicaties/Rapporten kunt u het rapport "Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens in 2004" downloaden. Hierin staan ook resultaten van de biologische melkveehouderij, waaruit blijkt dat een biologisch bedrijf per koe meer inkomen genereert.

Deze vraag is beantwoord op: 31-1-2005